

THE WITCHER

(DE HEKSER)

Het bloed van de elfen

Andrzej Sapkowski bij Boekeryj:

De laatste wens
Het zwaard der voorzienigheid
Het bloed van de elfen

ANDRZEJ SAPKOWSKI

THE WITCHER

(DE HEKSER)

Het bloed van de elfen

Vertaald uit het Pools door Theo Veenhof

ISBN 978-90-225-9976-1
ISBN 978-94-023-2192-0 (e-book)
NUR 334

Oorspronkelijke titel: *Krew elfów*
Vertaling: Theo Veenhof
Omslagontwerp: Micaela Alcaino, bewerkt door DPS Design &
Prepress Studio, Amsterdam
Omslagbeeld: © Micaela Alcaino

© 1994 Andrzej Sapkowski
Published by arrangement with Patricia Pasqualini Literary Agency
© 2014, 2021 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv,
Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Elaine blath, Feainnewedd
Dearme aen a'cáelme tedd
Eigean evelienn deireádh
Que'n esse, va en esseáth
Feainnewedd, elaine blath!*

'Het bloempje', wiegelied en aftelrijmpje van de elfen

Waarlijk, ik zeg u, het tijdperk van zwaard en bijl is nabij, het tijdperk van de Sneeuwstorm der Wolven. Het Uur van de Witte Koude en het Witte Licht is nabij, het Uur van Waanzin en het Uur van Verachting: Tedd Deireádh, het Uur van het Einde. De wereld zal sterven te midden van de vorst en herboren worden met de nieuwe zon. Hij zal herboren worden uit het Oude Bloed, van Hen Ichaer, uit het zaad dat is gezaaid. Een zaad dat niet zal ontspruiten maar ontvlammen.

Ess'tuath esse! Aldus zal geschieden! Let op de tekenen! Welke tekenen dit zijn, zeg ik u: eerst zal de aarde overstroomd worden door het bloed van Aen Seidhe, het bloed van elfen...

Aen Ithlinnespeath,
Profetie van Ithlinne Aegli aep Aevenien

1

De stad brandt.

De nauwe straten die leiden naar de slotgracht en het eerste terras braken rook en gloeiende as uit. Vlammen verslinden de dicht opeengepakte, rietgedekte huizen en likken aan de muren van het kasteel. Uit het westen, waar de havenpoort is, klinken steeds luider de kreten en het gekletter van een verbeten strijd en de doffe slagen van een stormram die op de muren inbeukt.

De aanvallers waren ineens overal geweest, ze hadden de barricaden geslecht die bewaakt werden door niet meer dan een paar soldaten, een handvol met hellebaarden gewapende poorters en enkele kruisboogschutters van het gilde. Hun paarden, gesierd met golvende zwarte sjabracken, waren over de barricaden gevlogen als geestverschijningen; de glinsterende klingen van de ruiters hadden dood en verderf gezaaid onder de vluchtende verdedigers.

Ze voelt hoe de ridder die haar op zijn zadelboog voor zich meedraagt, zijn paard de sporen geeft. Ze hoort zijn kreet: 'Hou vol, hou vol!'

Andere ridders, gehuld in de kleuren van Cintra, halen hen in, in volle galop kruisen ze hun zwaarden met de Nilfgaarders. Vanuit haar ooghoek ziet ze een woeste werveling van zwarte en blauw-gouden mantels. Staal slaat op staal, zwaarden kletteren tegen schilden, paarden hinniken.

Geroep. Nee, geen geroep. Geschreeuw.

'Hou vol!'

Angst. Ze klampt zich vast aan de teugels en bij elke schok, elke ruk, elke sprong van het paard vlijmt de pijn door haar handen. Haar benen verkrampen als ze tevergeefs zoekt naar steun, haar ogen tranen van de rook. De arm die haar omklemt

doet haar bijna stikken, breekt haast haar ribben. Overal om haar heen klinken kreten zoals ze ze nooit eerder heeft gehoord, en ze klinken steeds luider. Wat moet je een man aandoen om hem zo te laten schreeuwen?

Angst. Overweldigende, verlamme, verstikkende angst.

Weer gekletter van ijzer, kermende paarden. De huizen dansen voor haar ogen en ineens ziet ze ramen die vuur uitbraken, daar waar een ogenblik eerder niets anders was geweest dan een modderig straatje, bezaaid met lichamen en de in de steek gelaten bezittingen van de vluchtende bewoners.

Dan begint de ridder achter haar te hoesten – een vreemde, gorgelende hoest. Bloed gulpt over de handen die de teugels vasthouden. Meer geschreeuw. Fluitende pijlen.

Een val, een schok, een pijnlijke aanraking met een wapenrusting. Hoeven trappelen langs haar heen, een paardenbuik en een rafelig losgescheurde buikriem flitsen boven haar hoofd, daarna nog een paardenbuik, en een golvende zwarte sjabrak. Gekreun van inspanning, als van een houthakker die een boom velt. Een schreeuw, gesmoord en dof, en iets zwarts, iets reusachtigs ploft vlak naast haar in de modder. Bloed spat in het rond. Een geharnaste voet dreunt trillend neer, een ridderspoor boort zich in de aarde.

Een ruk. Een krachtige hand tilt haar op, trekt haar op een ander zadel. Hou vol! Weer die halsbrekende snelheid, die razende galop. Haar armen en benen zoeken wanhopig naar steun. Het paard steigert. Hou vol! Er is geen steun. Er is geen... Er is geen... Er is bloed. Het paard valt. Het is onmogelijk opzij te springen, onmogelijk te ontsnappen, zich te bevrijden uit de ijzeren greep van de met maliën bedekte armen. Er is geen ontkomen aan het bloed dat over haar hoofd en schouders stroomt.

Een schok, zuigende modder, een harde aanraking met de grond; angstwekkende bewegingloosheid, ineens, na de dolle rit. Fluitend gepiep van het paard dat spartelend weer op de been probeert te komen. Dreunende hoefijzers. Voorbijflitsende vetlokken en hoeven. Zwarte sjabrakken en mantels. Geschreeuw.

De straat is één brullende rode muur van vlammen. Het reusachtige silhouet van een ruiter torent uit boven de brandende daken. Zijn paard danst, schudt zijn hoofd, hinnikt.

De ruiter kijkt op haar neer. Ze ziet zijn ogen glinsteren door het vizier in zijn enorme helm met roofvogelvleugels aan weerszijden. Ze ziet hoe het vuur weerspiegeld wordt in het brede blad van het zwaard dat hij heeft laten zakken.

De ruiter kijkt naar haar. Ze is niet in staat zich te bewegen. Een dode man houdt zijn armen om haar middel geklemd en belet haar op te staan. Iets zwaars, iets wat nat is van het bloed, ligt over haar heup en drukt haar tegen de grond.

En het is de angst die haar doet bevriezen, een verschrikkelijke, misselijkmakende angst die maakt dat ze doof is voor het schreeuwen van het gewonde paard, het brullende vuur, de kreten van de stervenden en de dreunende trommels. Het enige wat bestaat, wat telt, wat nog enige betekenis heeft, is angst. Angst, belichaamd in de figuur van een zwarte ridder wiens helm getooid is met vogelveren, een figuur die onbeweeglijk afsteekt tegen de razende muur van rode vlammen.

De ruiter dwingt zijn paard tot stilstand. De vleugels aan zijn helm schudden als de roofvogel opvliegt, klaar om zich op zijn hulpeloze, van angst verlamde slachtoffer te storten. De vogel – of is het de ridder? – slaakt een angstwekkende, wrede, triomfantelijke kreet. Een zwart paard, een zwarte wapenrusting, een zwarte golvende mantel, en achter hem de vlammen. Een zee van vlammen.

Angst.

De vogel krijst. Hij klappert met zijn vleugels, de veren slaan haar in het gezicht. Angst!

De zwarte mantel verhult alles. Het enige wat zichtbaar is, door een vizier in een enorme, gevleugelde helm, zijn gloeiende ogen.

Ze schreeuwt.

‘Ciri...’

De schreeuw waarmee ze wakker was geworden, hing nog in de lucht, vibreerde onder haar borstbeen, brandde tegen

haar verschroevde keel. De handen die zich om haar deken klemde deden pijn, haar rug deed pijn. Ze baadde in het zweet hoewel ze verstijfd was van de kou.

‘Ciri, kalm maar, alles is goed.’

Om haar heen was de nacht donker, de kruinen van de dennen ruisten monotoon en melodieus, de stammen kraakten in de wind. Er was geen verwoestende brand meer, er waren geen kreten. Er was alleen dit vriendelijke wiegelied. Naast haar was de warmte van een kampvuur, waarvan de vlammen weerspiegelden in de gespen van wapenrustingen en purper glansden in het gevest en de schede van een zwaard dat rustte tegen een op de grond gelegd zadel. De hand die zacht haar wang aanraakte rook naar leer en as. Niet naar bloed.

‘Geralt...’

‘Het was maar een droom. Een boze droom.’

Ciri beefde, balde haar vuisten, trok haar benen op.

Een droom. Alleen maar een droom.

Het kampvuur was al uitgebrand. De berkenblokken gloeiden nog; af en toe maakten ze een knappend geluid en spatten er blauwe vlammetjes uit die de witte haren en het profiel verlichtten van de man die een deken en een schaapsvel om haar heen wikkelde.

‘Geralt, ik...’

‘Ik ben bij je. Slaap maar, Ciri. Je moet rusten. We hebben nog een lange weg te gaan.’

Ik hoor muziek, dacht ze opeens. Tussen het ruisen van de bomen... hoor ik muziek. Luitmuziek. En stemmen. De prinses van Cintra. Een kind van het lot. Een kind van het Bloed van de Oude, het bloed van elfen. Geralt van Rivia, de Witte Wolf, en zijn lotsbestemming. Nee, nee, dat is een legende. Dat is verzonnen door een dichter. De prinses is dood. Ze is vermoord in de straten van de stad toen ze probeerde te ontsnappen.

Hou vol! Hou...

‘Geralt?’

‘Wat, Ciri?’

‘Wat heeft hij met me gedaan? Wat is er gebeurd? Wat heeft hij... met me gedaan?’

‘Wie?’

‘De ridder... De zwarte ridder met veren op zijn helm. Hij schreeuwde... en keek naar me. Ik herinner me niet wat er gebeurd is. Ik weet alleen nog dat ik bang was. Ik was zo bang.’

De man boog zich over haar heen; de laatste vlammetjes van het gedoofde kampvuur fonkelden in zijn ogen. Het waren vreemde ogen. Heel vreemd. Ciri was bang voor hem geweest, ze had het niet fijn gevonden om zijn blik te ontmoeten. Maar dat was lang geleden. Heel lang geleden.

‘Ik herinner me niets,’ fluisterde ze. Ze zocht zijn hand, die hard en ruw was als onbewerkt hout. ‘De zwarte ridder...’

‘Het was een droom. Slaap gerust. Het komt niet terug.’

Ciri had dergelijke geruststellende woorden al vaker gehoord in het verleden. Eindeloos waren ze herhaald. Vaak, heel vaak was ze troostend toegesproken als haar eigen kreten haar hadden gewekt, midden in de nacht. Maar nu was het anders. Nu geloofde ze het. Omdat het Geralt van Rivia was, de Witte Wolf, de heks, die die woorden uitsprak. De man die haar lot was. De man voor wie ze bestemd was. Geralt de heks, die haar had gevonden te midden van oorlog, dood en wanhoop, die haar met zich mee had genomen en die haar had beloofd dat zij altijd samen zouden zijn.

Ze viel in slaap met zijn hand vast om de hare.

De bard hield op met zingen. Zijn hoofd iets schuin houdend herhaalde hij het refrein van de ballade op zijn luit, teder, zacht, één noot hoger dan de leerling die hem begeleidde.

Niemand sprak een woord. Er was niets te horen dan de wegstervende muziek, en de fluisterende bladeren en piepende takken van de reusachtige eik. Toen begon een geit te blaten die was vastgebonden aan een van de karren die om de oude boom heen waren gezet. Meteen daarop, als was het een sein geweest, stond een van de mannen op uit het talrijke, in een halve cirkel gezeten publiek. Hij wierp zijn kobaltblauwe man-

tel met goudgeborduurde randen over zijn schouder en maakte een kleine, vormelijke buiging.

‘Dank u, maestro Ranonkel,’ zei hij met een stem die niet luid was maar toch ver droeg. ‘Staat u mij, Radcliffe van Oxenfurt, meester van de Magische Mysteryën, toe om, en hierbij spreek ik zonder twijfel namens alle aanwezigen, mijn dank en waardering uit te spreken voor uw kunst en uw talent.’

De tovenaer liet zijn blik over het meer dan honderd man tellende gehoor gaan dat zich aan de voet van de eik had verzameld, staande of zittend op de karren. De luisteraars knikten en fluisterden. Sommige begonnen te applaudiseren, andere uitten hun waardering door hun hand op te heffen naar de zanger. Door de muziek ontroerde vrouwen sniften en veegden hun ogen af met wat ze onder handbereik hadden, afhankelijk van de stand waartoe ze behoorden, hun beroep en de mate van hun welstand: boerinnen gebruikten hun arm of de rug van hun hand, koopmansvrouwen dekten hun ogen met linnen zakdoeken, de elfenvrouwen en adellijke dames gebruikten zakdoeken van fijn batist en de drie dochters van baron Vilibert, die net als de rest van het gevolg van de baron hun valkenjacht hadden onderbroken om de voorstelling van de befaamde troubadour niet te missen, snoten luid en welluidend hun neus in elegante kasjmieren sjaaltjes die de kleur hadden van verdord groen.

‘Ik overdrijf geenszins,’ vervolgde de tovenaer, ‘wanneer ik zeg dat u ons allen diep hebt ontroerd, maestro Ranonkel. U bracht ons tot nadenken en verhief onze gedachten, u raakte ons in onze harten. Staat u mij toe uitdrukking te geven aan onze dankbaarheid en ons respect.’

De troubadour stond op en maakte zo’n diepe buiging dat de reigerveer op zijn elegante hoedje zijn knie raakte. Zijn leerling hield op met spelen, grijnsde en maakte eveneens een buiging. Ranonkel keek streng naar hem en beet hem onhoorbaar voor de omstanders iets toe. De jongen staarde naar de grond en begon weer zachtjes op zijn luit te tokkelen.

Nu kwam er leven in het gezelschap. De kooplieden die hier

met hun karavaan halt hadden gehouden, fluisterden wat en rolden toen een vat bier van respectabele afmetingen naar de voet van de eik. Toveraar Radcliffe converseerde zacht met baron Vilibert. De dochters van de baron, die klaar waren met het snuiten van hun neuzen, keken vol adoratie naar Ranonkel. Die merkte dat niet, want hij had het te druk met andere dingen. Hij lachte en knipoogde naar een groepje hooghartige, zwijgzame rondtrekkende elfen, en in het bijzonder naar een van hen, een donkerharige schoonheid met grote ogen en met een hermelijnen baretje op haar hoofd. Ranonkel moest wedijveren om haar aandacht, want het elfenmeisje met haar enorme ogen en prachtige hoedje was ook bij zijn publiek niet onopgemerkt gebleven: ridders, vaganten en goliarden stonden om haar heen en maakten haar het hof met hun blikken. Het elfenmeisje vond al die aandacht kennelijk verre van onaangenaam. Ze plukte aan de kanten manchetten van haar blouse en liet haar wimpers wapperen. De elfen die dicht rondom haar groeften, deden echter geen enkele moeite om hun antipathie jegens haar bewonderaars te verbergen.

De bosweide bij de eik van Bleobheris diende vaak als plaats om bijeen te komen. Het was een geliefde pleisterplaats voor reizigers en een plek waar rondtrekkend volk elkaar ontmoette, en gold als een oord van verdraagzaamheid en openhartigheid. De druïden die de oude boom onder hun hoede hadden, noemden deze de Zetel der Vriendschap en heetten iedereen hartelijk welkom. Maar zelfs bij een zo buitengewone gebeurtenis als het zojuist beëindigde optreden van de wereldberoemde troubadour bleven de reizigers in hun eigen gezelschap en vormden ze groepjes die zich niet met andere bemoeiden. Elfen bleven bij elfen en ook de dwergen, de tot de tanden gewapende vaklieden die vaak werden ingehuurd om handelskaravanen te beschermen, moesten niets hebben van buitenstaanders. Ze tolereerden nog net de in de mijnbouw werkzame gnomen en het boerenbedrijf uitoefenende halflingen die in hun directe omgeving hun kampementen hadden opgeslagen. De niet-mensen bewaarden zonder uitzondering een afstand tot de mensen. De mensen betaalden

hun met gelijke munt terug, maar waren ook onderling weinig geneigd zich onder elkaar te mengen. De adel keek minachtend neer op de kooplieden en marskramers, terwijl soldaten en huurlingen zich verre hielden van de schaaпsherders in hun onwelriekende vachten. De weinige tovenaars en hun leerlingen lieten zich met helemaal niemand in en verdeelden hun arrogantie eerlijk over alle categorieën. De achtergrond bij dit alles werd gevormd door een compacte, donkere en zwijgzame groep keuterboeren. Ze leken zélf op een bos met hun rieken, hooivorken en zeisen en werden door alle overige aanwezigen eensgezind genegeerd.

Zoals altijd vormden de kinderen de uitzondering. Zodra ze zich bevrijd wisten van het kwellende stil moeten zijn tijdens het optreden van de bard, stoven ze met blijde kreten het bos in en stortten ze zich vol geestdrift op een spel waarvan de regels ondoorgrondelijk waren voor iedereen die de gelukkige kinderjaren vaarwel had gezegd. Kinderen van elfen, dwergen, halflingen, gnomen, half-elfen, kwart-elfen en dreumesen van onduidelijke origine kenden noch erkenden raciale of sociale barrières. Nog niet.

‘Inderdaad,’ riep een van de op de bosweide aanwezige ridders, een broodmagere man die was gekleed in een rood met zwarte tuniek en op wiens blazoen drie stappende leeuwen prijkten. ‘Wat de tovenaар zegt, is waar! Het waren prachtige balladen. Op mijn woord van eer, waarde Ranonkel, mocht u ooit in de buurt zijn van Baldhorn, het kasteel van mijn heer, aarzelt u dan vooral niet om ons een bezoek te brengen. U zult vorstelijk worden verwelkomd – wat zeg ik? Als koning Vizimir zelf! Ik zweer op mijn zwaard dat ik heel wat minstrelen heb beluisterd, maar niet één ervan kon in uw schaduw staan, maestro. Aanvaар van ons, die van geboorte tot de ridderschap behoren dan wel hiertoe krachtens hun positie behoren, alle achting en alle respect voor uw kunst!’

De troubadour voelde feilloos aan dat dit het goede moment was en wenkte met zijn ogen zijn leerling. De jongen zette zijn luit neer en pakte een mandje dat diende om de meer tastbare uitingsvormen van de dankbaarheid van het publiek in te za-

melen. Even aarzelde hij, terwijl hij zijn ogen over het publiek liet dwalen; toen zette hij het mandje neer en pakte in plaats daarvan een grote emmer. Maestro Ranonkel beloonde de vooruitziende blik van de jongen met een goedkeurende glimlach.

‘Maestro!’ riep een gezette vrouw. Ze zat op een kar waarop aan weerszijden de woorden VERA LOEWENHAUPT & ZONEN waren geschilderd, en die volgeladen was met mandwerk. Haar zonen waren nergens te bekennen; ongetwijfeld waren ze elders bezig de zuurverdiende centjes van hun moeder over de balk te gooien. ‘Maestro Ranonkel, wat is dat nou? Waarom laat u ons in het ongewisse? Zó kan uw ballade toch niet eindigen? Waarom zingt u niet voor ons wat er daarna gebeurde?’

‘Liederen en balladen’ – de musicus maakte een buiging – ‘eindigen nooit, mijn beste mevrouw, aangezien poëzie eeuwig en onsterfelijk is. Zij kent noch een begin, noch een einde.’

De handelaarster gaf het niet op. ‘Ja, maar wat gebéurde er verder?’ vroeg ze terwijl ze met gulle hand ratelende munten in de emmer liet vallen die Ranonkels leerling voor haar op-hield. ‘Vertelt u het ons dan in elk geval, als u er niet over wilt zingen. U noemt geen namen in uw liederen, maar we weten dat de heksler over wie u zingt niemand anders is dan de beroemde Geralt van Rivia, en dat de tovenaress voor wie hij in vuur en vlam staat de al even beroemde Yennefer is. En het Kind dat kwam als een Verrassing, dat vanaf haar geboorte voorbestemd is voor de heksler, is Cirilla, de onfortuinlijke prinses van Cintra, de stad die is verwoest door de indringers. Heb ik gelijk of niet?’

Ranonkel glimlachte hooghartig en geheimzinnig. ‘Ik zing over universele dingen, mijn beste, royale mevrouw,’ verklaarde hij. ‘Over emoties die iedereen kan ervaren. Niet over bepaalde mensen.’

‘Kom kom,’ riep een stem uit de menigte. ‘Iedereen weet dat die liederen gaan over Geralt de heksler!’

‘Ja, ja,’ piepten de tranenrijke dochters van baron Vilibert in koor. ‘Zing nog wat, maestro Ranonkel! Wat gebeurde er

daarna? Hebben de heksers en de tovenaressen Yennefer elkaar gekregen? En leefden ze nog lang en gelukkig? We willen het weten!’

‘Genoeg!’ brulde de leider van de dwergen met zijn keelstem. Zijn machtige, tot zijn middel reikende baard schudde heen en weer. ‘Allemaal flauwekul, al die prinsessen en tovenaressen en lotsbestemming en liefde. Vrouwenvertelsels! Neem me niet kwalijk dat ik het zeg, meneer de dichter, maar het zijn allemaal leugens, poëtische verzinsels om het verhaal mooi en ontroerend te maken. Maar dan de oorlog! Het uitmoorden en plunderen van Cintra, de slagen bij Marnadal en Sodden, dáár hebt u kranig over gezongen, Ranonkel! Daarvoor neem ik graag afscheid van een beetje zilver, voor zo’n lied dat het hart van een soldaat verwarmt! En ik, Sheldon Skaggs, verklaar dat er niets maar dan ook niets gelogen is van wat u vertelt – en ik kan waarheid van leugen onderscheiden, want ik was erbij in Sodden. Ik stond tegenover de indringers uit Nilfgaard met een bijl in mijn hand...’

‘Ik, Donimir van Troje,’ riep de magere ridder met de drie stappende leeuwen in zijn blazoenschild, ‘was bij béide slagen van Sodden. Maar jou heb ik daar niet gezien, meneer de dwerg!’

‘Dan moest je zeker op de kar van de marketentster passen!’ kaaften Sheldon Skaggs terug. ‘Nee, dan ik. Ik was in de voorste linie, waar het er heet aan toeging.’

Donimir van Troje was vuurrood geworden. ‘Pas op je woorden, baardmans!’ zei hij, en hij hees zijn gordel met het zware zwaard eraan omhoog. ‘En vergeet niet tegen wie je spreekt!’

‘Man, hou toch je kop!’ De dwerg greep naar de bijl in zijn gordel, wendde zich tot zijn kornuiten en grinnikte.

‘Heb je hem gezien? Strontridder. Zie je dat blazoenschild van hem? Met die drie leeuwen? Twee zijn aan het schijten en de derde gromt maar kan niet bijten!’

‘Kalm, kalm!’ Een grijscharige druïde met een witte mantel aan probeerde met gezaghebbende stem de ruzie in de kiem te smoren. ‘Dit geeft geen pas, heren! Niet hier, niet onder het lover van Bleobheris, een eik die ouder is dan alle twisten en

ruzies op de wereld! En niet in aanwezigheid van de dichter Ranonkel, wiens balladen ons leren lief te hebben en niet te haten.’

‘Precies,’ viel een korte, dikke priester met een gezicht dat glom van het zweet de druïde bij. ‘Jullie kijken maar hebben geen ogen, jullie luisteren maar jullie oren zijn doof. Want er is geen goddelijke liefde in jullie. Jullie zijn lege vaten.’

‘Over lege vaten gesproken,’ piepte een langneuzige gnoom vanaf zijn kar, die was getooid met het opschrift AL UW IJZERWERK, FABRICAGE EN VERKOOP. ‘Rol er nog eens eentje tevoorschijn, heren handelaren! Dichter Ranonkel heeft vast een droge keel – en wij ook, na al die emoties!’

‘... Waarlijk, ik zeg u: lege vaten!’ vervolgde de priester zijn boetepreek, vastbesloten zich niet door de gnoom van zijn à propos te laten brengen. ‘Niets hebben jullie begrepen van de ballade van maestro Ranonkel, niets hebben jullie ervan opgestoken! Jullie snappen niet dat deze balladen gaan over het menselijk lot, dat wij niet méér zijn dan een speeltuig in de handen der goden, dat onze landen niet méér zijn dan hun speelterrein. De balladen over lotsbestemming schilderen wat ons allen te wachten staat, en de legende van Geralt de heksler en prinses Cirilla is, ook al speelt hij zich af tegen de historische achtergrond van die oorlog, uiteindelijk louter een metafoor, de vrucht van de verbeeldingskracht van een dichter die ons wil helpen om...’

‘Je kletst uit je nek, heilige man,’ riep Vera Loewenhaupt vanaf haar kar. ‘Hoezo, een legende? Hoezo, verbeeldingskracht? Jij kent Geralt van Rivia misschien niet, maar ik ken hem wél. Ik heb hem met eigen ogen gezien in Wyzima, waar hij de dochter van koning Foltest verlost van haar betovering. En later heb ik hem opnieuw ontmoet op de Handelsweg, waar hij op verzoek van Gildia een woeste griffioen versloeg die het gemunt had op de karavanen. Daarmee heeft Geralt het leven gered van heel veel goede mensen. Niks legende, niks sprookje! Het is de waarheid, de zuivere waarheid die maestro Ranonkel voor ons heeft gezongen.’

‘Helemaal waar!’ viel een ander haar bij, een slanke vrou-

welijke soldaat met glad naar achteren geborsteld en in een dikke vlecht bijeengebonden zwart haar. ‘Ik, Rayla van Lyrië, heb hem ook gekend, Geralt de Witte Wolf, de grote doder van monsters. En ook de tovenaars Yennefer heb ik verscheidene keren gezien wanneer ik Aedirn bezocht, en het stadje Vengerberg waar ze woonde. Alleen dat ze geliefden waren, dat wist ik niet.’

‘Maar dat moet wel waar zijn,’ merkte de knappe elfin met het hermelijnen baretje op. ‘Zo’n mooie liefdesballade kan onmogelijk onwaarheid vertellen.’

‘Onmogelijk!’ beaamden de dochters van baron Vilibert, en alsof ze daartoe het sein hadden gekregen, wisten ze eensgezind hun ogen af met hun sjaaltjes. ‘Volslagen onmogelijk!’

‘Waarde tovenaars!’ wendde Vera Loewenhaupt zich tot Radcliffe, ‘waren ze geliefden of niet? U weet vast wel hoe het echt zat met die twee, met Yennefer en de heks. Verklap ons het geheim!’

‘Als het lied zegt dat ze geliefden waren,’ antwoordde de tovenaars glimlachend, ‘dan is dat zo en dan zal hun liefde eeuwig duren. Zo machtig is de poëzie.’

‘Men beweert dat Yennefer van Vengerberg gedood is op de Heuvel van Sodden,’ mengde baron Vilibert zich in het gesprek. ‘Er zouden daar verscheidene tovenaars om het leven zijn gekomen...’

‘Dat is niet waar,’ zei Donimir van Troje. ‘Haar naam staat niet op het monument. Ik kom uit die streek en ik heb de Heuvel van Sodden vaak beklommen om de namen te lezen die in het monument zijn gegrift. Er zijn daar drie tovenaars gedood: Triss Merigold; Litta Neyd, beter bekend als Koraal; en, eh... De naam van de derde wil me even niet te binnen schieten.’

De ridder wierp een blik op Radcliffe de tovenaars, die weer glimlachte maar niets zei.

‘En die heks,’ riep Sheldon Skaggs ineens, ‘die Geralt, die minnaars van Yennefer, schijnt zelf ook in het zand gebeten te hebben. Ik heb gehoord dat hij gedood is, ergens in Transfluvium. Hij doodde het ene monster na het andere, tot hij met

zijn zeis op een steen stootte. Tja, wie naar het zwaard grijpt, zal door het zwaard omkomen. Iedereen moet ooit zijn meerdere in een ander erkennen, en dan is het uit met de pret.'

'Ik geloof het niet.' De slanke soldate vertrok haar bleke lippen, spuwde nijdig op de grond en kruiste met een knarsend geluid haar met maliën beklede armen voor haar borst. 'Niemand kan op tegen Geralt van Rivia. Ik heb gezien hoe deze heksler het zwaard hanteert. Zijn snelheid is gewoon niet meer menselijk.'

'Goed gesproken,' merkte Radcliffe de tovenaar op. 'Inderdaad, "niet meer menselijk". Hekslers zijn gemuteerd, dus hun reactievermogen...'

'Ik begrijp niet waar u het over hebt, meneer de tovenaar.' De soldate trok een nog lelijker gezicht. 'U praat te geleerd voor mij. Maar ik weet één ding zeker: nooit heb ik een zwaardvechter gezien die kon tippen aan Geralt van Rivia, de Witte Wolf. En dus weiger ik te geloven dat iemand hem heeft verslagen, zoals die dwerg staat te beweren.'

'Hij was mooi de lul,' verklaarde Sheldon Skaggs. 'Zoals de elfen zeggen.'

'Elfen,' verklaarde een lange, blonde vertegenwoordiger van het Oude Ras die naast de elfin met de mooie baret stond, 'zijn niet gewoon zich op een dergelijke vulgaire manier uit te drukken.'

'Nee! Nee!' piepten de dochters van baron Vilibert vanachter hun groene sjaltjes. 'Geralt de heksler kan niet gedood zijn! De heksler heeft Ciri gevonden, die voor hem bestemd was, en toen de tovenaars Yennefer, en alle drie leefden ze nog lang en gelukkig! Toch, maestro Ranonkel?'

'Het was een ballade, jongedames,' zei de dorstige voor-aluw-ijzerwaren-gnoom met een gaap. 'Wie zoekt er nou de waarheid in een ballade? De waarheid is één ding en poëzie is weer iets anders. Neem nou die – hoe heette ze ook alweer? Ciri? Dat beroemde Kind dat kwam als een Verrassing? Nou, die heeft maestro Ranonkel toch echt uit z'n duim gezogen. Ik ben vaak genoeg in Cintra geweest en de koning en koningin waren kinderloos. Ze hadden geen dochter en geen zoon...'

‘Leugenaar!’ schreeuwde een roodharige man, gekleed in een jasje van zeehondenbont en met een geruite doek om zijn voorhoofd gebonden. ‘Koningin Calanthe, de Leeuwin van Cintra, had een dochter die Pavetta heette. Ze kwam samen met haar man om in een storm op zee. Beiden zijn ze in de diepte verdwenen.’

‘Zien jullie nou wel dat ik dit niet verzin?’ riep de gnoom. ‘De prinses van Cintra heette Pavetta, niet Ciri.’

‘Cirilla, beter bekend als Ciri, was de dochter van de verdronken Pavetta,’ legde de roodharige man uit. ‘Ze is Calanthes kleindochter. Ze was niet zelf de prinses, maar de dochter van de prinses van Cintra. Zij was het Kind dat kwam als een Verrassing, voorbestemd voor de heks, de man aan wie de koningin haar kleindochter zou schenken, zoals ze al had gezworen voordat het kind was geboren – precies zoals maestro Ranonkel zojuist heeft gezongen. Alleen heeft de heks haar nooit kunnen vinden. En op dat punt zit onze dichter ernaast.’

‘Dat kun je wel zeggen, dat hij ernaast zit,’ mengde een pezige jonge man zich in het dispuut, aan zijn kleren te oordelen een gezelschap die rondreisde voordat hij het werkstuk zou maken dat hem de titel van meester zou opleveren. ‘Het lot was de heks te snel af: Cirilla kwam om bij de belegering van Cintra. Voordat zij zichzelf van de toren stortte, doodde koningin Calanthe de prinsessendochter eigenhandig om te voorkomen dat zij levend in de klauwen van de Nilfgaarders zou vallen.’

‘Zo is het niet gegaan. Geen sprake van!’ protesteerde de roodharige. ‘De prinsessendochter is omgekomen in het bloedbad toen ze probeerde de stad te ontvluchten.’

‘In elk geval,’ schreeuwde de ijzerwarengnoom, ‘heeft de heks Cirilla niet gevonden. Dat loog-ie, die dichter.’

‘Maar hij loog wél heel mooi,’ zei de elfin met de hermelijnen baret, en ze vlijde zich tegen de lange blonde elf aan die naast haar stond.

‘Poëzie doet er niet toe, het gaat om de feiten!’ schreeuwde de reizende gezelschap. ‘En ik zeg jullie dat de dochter van de prinses eigenhandig gedood is door haar grootmoeder. Iedereen die

in Cintra geweest is, kan dat bevestigen!

‘En ik zeg dat ze is gedood in de straten van Cintra toen ze probeerde te vluchten,’ verklaarde de roodharige. ‘En ik kan het weten, want ik kom weliswaar niet uit Cintra, maar ik heb gediend in het leger van de jarl van Skellige, die Cintra bijstond in de oorlog. Zoals iedereen weet, komt Eist Tuir-seach, de koning van Cintra, van de Skellige-eilanden. Hij was de oom van de jarl. Ik heb in het leger van de jarl gevochten bij Marnadal en Cintra, en later, na de nederlaag, bij Sodden...’

‘Alweer een veteraan,’ zei Sheldon Skaggs snierend tegen de dwergen die om hem heen stonden. ‘Allemaal helden en krijgslieden. Hé, jongens! Is er hier toevallig één iemand die níet heeft gevochten bij Marnadal of Sodden?’

‘Je spot is ongepast, Skaggs,’ wees de lange elf hem terecht. Hij had zijn arm om de schoonheid met de baret geslagen op een manier die al haar bewonderaars van hun illusies moest beroven. ‘Je moet niet denken dat jij de enige bent die bij Sodden heeft gevochten. Ook ik heb deelgenomen aan de slag.’

‘De vraag is alleen aan welke kant,’ fluisterde baron Vilibert voor iedereen hoorbaar tegen Radcliffe.

De elf negeerde hem. ‘Zoals iedereen weet,’ vervolgde hij, baron noch tovenaar een blik waardig keurend, ‘waren er bij de tweede slag om de Heuvel van Sodden meer dan honderduizend strijders aanwezig, van wie er minstens dertigduizend verminkt raakten of sneuvelden. We mogen maestro Ranonkel dankbaar zijn dat hij deze even beroemde als verschrikkelijke slag onsterfelijk heeft gemaakt in een van zijn balladen. In tekst en melodie hoorde ik overigens geen verheerlijking, maar alleen een waarschuwing. Dus zeg ik nogmaals: deze dichter verdient blijvende roem voor zijn ballade, die wellicht helpt voorkomen dat zich in de toekomst nogmaals een dergelijke even gruwelijke als onnodige tragedie zal voordoen.’

Baron Vilibert wierp een minachtende blik op de elf. ‘Werkelijk,’ zei hij, ‘u hebt wel zeer opmerkelijke dingen gehoord in deze ballade, waarde heer. Een onnodige oorlog, zegt u? Moeten we hieruit begrijpen dat wij, mochten de Nilfgaarders

ons nogmaals aanvallen, ons maar meteen moeten overgeven? Moeten we het Nilfgaarder juk nederig aanvaarden?’

‘Het leven is een onschatbaar geschenk dat bescherming verdient,’ riposteerde de elf koeltjes. ‘Niets rechtvaardigt slachtpartijen op grote schaal en het opofferen van talrijke levens, zoals bij de slagen bij Sodden – en dit geldt voor de verloren slag evengoed als voor de gewonnen slag. Beide slagen hebben duizenden mensenlevens gekost. En met die levens heeft u een onvoorstelbaar potentieel verloren aan...’

‘Elfengezwam,’ zei Sheldon Skaggs honend. ‘Zwakzinnige lulkoek! Het was de prijs die betaald moest worden om anderen fatsoenlijk en in vrede te kunnen laten leven. Anders waren ze, geketend en blind gemaakt, met de zweep de zout- en zwavelmijnen in gedreven. Zij die de heldendood zijn gestorven, en die dankzij Ranonkel nu voor eeuwig voortleven in onze herinneringen, hebben ons geleerd huis en haard te verdedigen. Zing uw balladen, Ranonkel, laat ze aan iedereen horen. Uw les zal niet verspild zijn. En die les zal broodnodig zijn, want let op mijn woorden, Nilfgaard zal ons opnieuw aanvallen – zo niet vandaag, dan morgen! Nu likken ze nog hun wonden, maar de dag komt steeds dichterbij dat we hun zwarte mantels en gevederde helmen weer zullen zien!’

‘Wat moeten ze van ons?’ krijste Vera Loewenhaupt. ‘Waarom vallen ze ons lastig? Waarom laten ze ons niet rustig leven en werken? Wat willen die Nilfgaarders nou toch?’

‘Ze willen ons bloed!’ brulde baron Vilibert.

‘En ons land!’ schreeuwde een van de bijeen gegroepte boeren.

‘En onze vrouwen!’ viel Sheldon Skaggs hen bij, woest om zich heen blikkend.

Verscheidenen van de aanwezigen schoten in de lach, maar wel heel zachtjes en voorzichtig. Het idee dat iemand anders dan een dwerg zo’n foeilelijke, volslagen onaantrekkelijke dwergenvrouw zou begeren was om te gillen. Alleen was het geen veilig onderwerp om grapjes over te maken – niet in het bijzijn van die oersterke kleine mannetjes wier bijlen en korte

zwaarden de vervelende gewoonte hadden zich verontrustend snel van hun gordels naar hun handen te verplaatsen. De dwergen waren er om onnaspeurbare redenen van overtuigd dat de rest van de wereld wellustig loerde op hun vrouwen en dochters, en ze waren op dat punt ontzettend lichtgeraakt en opvliegend.

‘Dit moest vroeg of laat gebeuren,’ merkte de grijze druïde ineens op. ‘Dit móést gebeuren. Wij vergeten dat we niet de enigen zijn op de wereld, dat de hele schepping niet om ons draait. Als domme, dikke, vadsige kroeskarpers in een vijver vol algen wilden we niet geloven dat er ook snoeken bestaan. We lieten toe dat onze wereld slijmerig werd en dichtgroeide. Kijk om je heen: overal zie je misdaad en zonde, hebzucht, het najagen van gewin. Ruzies en conflicten zijn aan de orde van de dag. Onze tradities verdwijnen, steeds minder respecteren we onze normen en waarden. In plaats van te leven in harmonie met de Natuur, zijn we haar aan het vernietigen. En wat heeft het ons gebracht? De lucht is vergiftigd door de stank van smeltovens, rivieren en beken zijn vervuild door slachthuizen en leerlooierijen, bossen worden klakkeloos gekapt. Kijk, daar! Zelfs in de bast van de heilige boom Bleobheris, daar vlak boven het hoofd van de dichter, is een smerig woord gekerfd. En nog verkeerd gespeld ook! Het was niet alleen een vandaal die dat gedaan heeft, maar ook nog een analfabeet. Waarom zijn jullie verbaasd? Dit moest verkeerd aflopen.’

‘Ja! Ja!’ viel de dikke priester hem bij. ‘Kom tot inkeer, zondaren, voordat het te laat is, want de toorn en de wraak van de goden hangt jullie boven het hoofd. Denk aan het orakel van Ithlin, de profetie die de straf beschrijft die de goden in petto hebben voor een stam die vergeven is van de misdaad. “Het Uur van Verachting zal komen, wanneer de boom zijn gebladerte verliest, de knoppen verdorren, het fruit verrot, het zaad bitter wordt en de valleien bedekt worden met ijs in plaats van bevoeid met water. De Witte Koude zal komen, en daarna het Witte Licht, en de wereld zal in stormen ten onder gaan.” Dat zei de zieneres Ithlin! En voordat dit alles gebeurt,

zullen er de tekenen zijn, zullen pestilenties de aarde teisteren. Vergeet niet dat de Nilfgaarders onze straf van de goden zijn! Zij zijn de zweep waarmee de Onsterfelijken jullie zondaren zullen geselen, zodat jullie...'

'Hou je kop toch, ouwe kwezel!' brulde Sheldon Skaggs, en hij stampte met zijn zware laarzen. 'Ik word kotsmisselijk van dat bijgelovige gelul van je. Mijn maag draait ervan om.'

'Rustig aan, Sheldon.' De lange elf maande hem glimlachend er het zwijgen toe te doen. 'Je moet nooit iemand anders religie belachelijk maken. Dat is noch prettig, noch beleefd, noch... veilig.'

'Ik maak niemand belachelijk,' protesteerde de dwerg. 'Ik twijfel niet aan het bestaan van de goden, maar het ergert me als iemand ze erbij sleept als het om aardse dingen gaat en mij lastigvalt met de profetieën van de een of andere mallotige elfenzieneres. De Nilfgaarders een werktuig van de goden? Flauwekul! Ga maar eens terug in je herinnering, naar de dagen van Dezmod, Radowid en Sambuk, naar de dagen van Abrad, de Oude Eik! Jij herinnert het je misschien niet omdat jullie zo ontzettend kort leven, als eendagsvliegen, maar ik herinner het me wél, en ik zal je eens vertellen hoe het in deze landstroken was toen jullie in het Jaroega-estuarium en de Pontardelta uit jullie boten klommen en het strand betraden. Drie koninkrijken ontstonden uit de vier boten die aan die kusten op het strand getrokken werden, en vervolgens slokten de sterkeren de zwakkeren op en versterkten hun posities. Ze vielen andermans gebieden binnen, veroverden ze, en hun koninkrijken breidden zich uit, werden steeds groter en steeds machtiger. En nu doen de Nilfgaarders hetzelfde, want ze hebben een sterk, eensgezind en gedisciplineerd land. En tenzij jullie de rijen op dezelfde manier weten te sluiten, zal Nilfgaard jullie opvreten zoals de snoeken de kroeskarpers, om met onze wijze druïde te spreken.'

'Laten ze het maar proberen!' Donimir van Troje stak zijn met drie leeuwen versierde borst vooruit en trok zijn zwaard een stukje uit de schede. 'We hebben ze in de pan gehakt bij de Heuvel van Sodden, en als het moet doen we dat weer!'